

How Much Matzah Do I Have to Eat? Part 2

I. The Size of כזית

1. תלמוד בבלי מסכת יומא דף פ עמוד א
ושיערו חכמים אין בית הבליעה מחזיק יותר מביצת תרנגולת

2. תלמוד בבלי מסכת כריתות דף יד עמוד א
ושיערו חכמים דאין בית הבליעה מחזיק יותר משני זיתים

3. תלמוד בבלי מסכת עירובין דף פ עמוד ב
ואגב אורחיה קא משמע לן דשתי סעודות הויין שמונה עשרה גרוגרות

4. תוספות מסכת יומא דף פ עמוד א
ושיערו חכמי זו ביצת תרנגול' - הקשה ר"ת דבפ' חלוץ (עירובין דף פ:) אמרינן דשתי סעודות דככר דעירוב י"ח גרוגרות הויין ובפרק כיצד משתתפין (שם דף פב:) תנן רבי שמעון אומר שתי ידות לככר משלש לקב דהיינו שתי סעודות שהם ה' ביצים ושליש ביצה שהככר הוא ח' ביצים וכרבי שמעון קיימא לן

ליל הסדר להרב רימון עמ' 142

כזית = כחצי ביצה (תוס')	כזית = פחות משליש ביצה (רמב"ם עירובין א:ט)
בית הבליעה = ביצה (יומא פ.) בית הבליעה = 2 כזיתים (כריתות יד.) ביצה = 2 כזיתים חצי ביצה = 1 כזית	ב' סעודות = 18 גרוגרות (עירובין פ:) ב' סעודות = 5.33 ביצים (ע"פ עירובין פב:) 18 גרוגרות = 5.33 ביצים 1 גרוגרת = 0.296 ביצה כזית = פחות מ-0.296 ביצה

5. שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תפו סעיף א
שיעור כזית, יש אומרים דהוי כחצי ביצה. הגה: ויאכלנו ביחד ולא מעט מעט

6. משנה ברורה סימן תפו ס"ק א

דהוי כחצי ביצה - בינונית עם קליפתה

ודעת הרמב"ם דכזית הוא כשליש ביצה ועיין במ"א וביאור הגר"א מש"כ בזה.

ולענין דינא במצוה דאורייתא כגון במ"ע דאכילת מצה יש להחמיר ולאכול עכ"פ כחצי ביצה [אם לא שהוא חולה וקשה לו לאכול כחצי ביצה יכול לסמוך על הרמב"ם] ולענין מרור וכה"ג שהוא דרבנן יש לסמוך בדיעבד אם אכל כשליש ביצה אך לכתחלה כיון שצריך לברך על המרור נראה דאין להקל בזה אם לא שהוא אדם חלש וקשה לו יכול לסמוך ולאכול רק כשליש וכנ"ל.

כזית	כביצה בלא קליפתה	כביצה עם קליפתה	רמב"ם
16.5-19 cubic cm.	45-54.7 cubic cm.	50-57.6 cubic cm.	רמב"ם
25-29 cubic cm. / 22.5 - 27 cc (גר"א, חזו"א)		50-57.6 cubic cm.	שו"ע (ע"פ התוס')

II. כזית Nowadays

7. צל"ח מסכת פסחים דף קטז עמוד ב

וכיון שנתברר שהביצים שלנו נתקטנו על מחציתם, אם כן שיעור זית שהוא חצי ביצה הוא כביצה שלנו. וכזה אשער באכילת מצה ומרור בכל שיעורי התורה.

8. משנה ברורה סימן תפ"א ס"א

ועתה נחזור לעניינינו דע דמש"כ המחבר כזית כחצי ביצה לאו מלתא פסיקתא היא בזמנינו דיש מאחרונים שהוכיחו דביצים המצויים בזמנינו נתקטנו הרבה עד למחצה מכפי שהיו בימים הקדמונים שבהם שיערו חכמים ולפ"ז בכל מקום שהשיעור הוא כחצי ביצה צריך לשער בכביצה בזמנינו ועיין בשע"ת שהכריע שיש לחלק בזה לענין שיעורין בין דבר שחיובו מן התורה לדבר שחיובו מדרבנן כגון מרור בזה"ז ואפיקומן וכוסות ונמצא לפ"ז בזמנינו יתחייב לאכול מצה עד כשיעור ביצה ומרור יצא בדיעבד אף אם לא אכל רק כשליש ביצה וכנ"ל

כזית לפי שיטת הצ"ח (קטנו הביצים שלנו)

	כביצה עם קליפתה	כביצה בלא קליפתה	כזית
רמב"ם	100-115.2 cubic cm.		33 – 38.4 cc
שו"ע (ע"פ התוס')	100-115.2 cubic cm.	90 – 95 cubic cm.	50-58 cubic cm. / (משנ"ב) / 45 – 47.5 cc (גר"א, חזו"א)

III. Conclusion

אפיקומן	כורך	מוציא מצה	לכתחילה
כזיתים 2	כזית 1	כזיתים 2	לכתחילה
כזית 1	כזית 1	כזית 1	בדיעבד

מוציא מצה

- 1st כזית = 45/50 cc. (approximately 2/5 hand-baked matzah) ¹
- 2nd כזית = 22.5/25 cc. (approximately 1/5 hand-baked matzah) ²
- **TOTAL = approximately 3/5 hand-baked matzah**

כורך

- **1 כזית = 22.5/25 cc. (approximately 1/5 hand-baked matzah) ³**

אפיקומן

- 1st כזית = 22.5/25 cc. (approximately 1/5 hand-baked matzah)
- 2nd כזית = 22.5/25 cc. (approximately 1/5 hand-baked matzah)
- **TOTAL = 45/50 cc. (approximately 2/5 hand-baked matzah) ⁴**

GRAND TOTAL = 1 and 1/5 hand-baked matzah

YUTorahToGo 5771 by R. Mordechai Willig

Hand-baked Matzos per Pound	Kezayis (22.5 cc) ⁵	"Double Kezayis" (45 cc)
6	2/13 matzah	4/13 matzah
7	1/6 matzah	1/3 matzah
8	1/5 matzah	2/5 matzah
9	2/9 matzah	4/9 matzah
10	1/4 matzah	1/2 matzah

¹ Because the first כזית is a מצוה דאורייתא, we follow שיטת הצ"ח that the modern-day כזית must be doubled.

² Because the second כזית is a הומרא, we follow the lenient שיעור of modern-day כזית. In fact, Rav Willig Shlit"א posits that this second כזית is not required because the הומרא to have two כזיתים is fulfilled by eating doubling the first כזית.

³ Because this כזית is דרבנן, we follow the lenient שיעור of modern-day כזית.

⁴ Because each of these כזיתים is דרבנן, we follow the lenient שיעור of modern-day כזית.

⁵ For machine matzah, 1 כזית = about 2/5 matzah